

Ahna m'ghandnix xi lift komdu li jwassalna biex nergħu nkunu ferħana.

Ahna għandna taraġ għoli li konvint li meta nitilgħuh iva nergħu inkunu ferħana.

Jasal żmien fejn titef il-fiduċja li ahna l-bnedmin xi darba kapaċi nsolvu l-problemi li hloqna ahna stess. Biex tgħaxxaqha f'mument ta' biża u ncertezza ma jkollokx miegħek dik il-persuna li kienet kollox għalik, li għalik kienet l-imħabba, it-tama ta' hajja aħjar u aktar trankwilla, kienet il-futur. U ssib ruħek waħdek u tinduna li dak li tlabtek kien għalxejn jew ma smajtnix.

Forsi kien ikun aħjar li ktibtekk ittra bħal din, forsi kont taqraba u tgħini. Imma mhux se nwaħħal fik għax jien ma naħsibx li int se toqgħod tagħzel lil min jibqa' u 'l min jitlaq minn hawn jew min jimrad jew le. Il-hajja hi li hi u kulhadd jgħaddi mit-triq li tkun giet maħluqa għalih. Imma xtaqtek kieku possibbli tidher ftit u tinzel sa hdejna għal ftit sekondi u tgħannaqna waħda miegħek u tagħmlilna kuragg għax żgur li nħossuna aħjar.

Nagħlaq din l-ittra qasira billi ngħidlek grazzi ta' kollox. Vera daqqa dlam u daqqa dawl, daqqa fuq u daqqa isfel iżda minkejja kollox, il-hajja hi sabiħa. L-aħħar haġa, kif taf Novembru hu xahar tal-mejtin, għalhekk nitolbok tgħid lill-għeżiež tagħna li jinsabu hdejki li nħobbuhom hafna għax l-imħabba vera ma tispicċax mal-mewt.

Dejjem tiegħek.

Victor

Volum 23
#arġa 11
Novembru 2020

Għażiż Manwel,

Skuzani għax lanqas naf minn fejn se naqbad nibda jew kif għandi nindirizzak, imma ili ftit nixtieq niktiblek żewġ kelmiet sabiex ngħidlek kif qiegħed inħossni. Se nżomm din l-ittra qasira kemm jista' jkun u ma rridekx taħseb li rrabjat għalik jew li nwaħħal fik għal dak li qiegħed jgħri fid-dinja jew dak li ġara lili f'hajti. Jiena naf li l-hajja mhix faċli u għalhekk ma tantx inħobb ingerger u ma nħobb inwaħħal f'hadd.

Nibda billi ngħidlek li mhux sewwa dak li qiegħed jgħri, il-ħażin qiegħed jirrenja, hlied dwejjajq u mard m'hawnx, hlied b'incidenti, bi' gwerer u glied ma' tismax. Tixba tisma l-aħbarijiet jew taqra l-gurnali, kulhadd tiegħu tajjeb u l-aħjar u haddieħor m'għandu xejn tajjeb. Diskussjonijiet sħaħ fuq politika u klandestini, kulhadd jifhem u għandu soluzzjoni anke fejn soluzzjoni fil-vicin tidher li ma hemmx.

Min jaf kemm hawn nies li jiktibulek u nista' nimmagina kemm tieħu paċenzja toqgħod taqra kollox. Kulhadd irid, min irid ix-xita u min irid ix-xemx. Insomma kulhadd irid xi haġa. Kos il-hajja kif inhi, hawn min jitwieled go palazz imdawwar b'kollox u hawn min jitwieled f'għalqa fejn lanqas biss ikollu x'jiekol u x'jilbes. Hawn min jagħmel snin twal mizzewweg u hawn min jagħmel ftit snin, ftit wisq għax jitlef persuna għażiża. Dan mhux sew u mhux ġust. Jien ma nafx dan kollu tort ta' min hu imma fid-dinja hawn xi haġa li mhux ġusta, li mhux sejra sewwa.

Il-virus kien jonqosna! Dan il-virus niżżel lid-dinja għarkubtejha, id-dinja waqfet, tibza toħroġ anke biex tmur ix-xogħol. Hafna nies tilfu hajjithom. Kien hawn min qal li tajtna tbeżbiża. Jien ma naqbilx, anzi bħal hafna nies imbeżza dort lejki biex tgħinna. Hawn min donnu jieħu pjaċir bid-deni u jxerred aħbarijiet foloz. Dejjem l-istess tant li tiġi f'pożizzjoni li titef il-fiduċja f'kollox u f'kulhadd. Dan biex ma nsemmix il-mibegħda sfrenata u bla rażan li hawn fuq il-midja soċjali. Qed ninqdew bil-libertà tal-espressjoni biex infajjru bl-addoċċ fuq xulxin.

Anke l-ambjent weħel ma' rasna. Il-baħar marradnih bħal ma marradna l-arja.

lkompli fl-aħħar paġna

Skont riċerki li saru, l-isfidi u l-problemi tar-romol nisa ma' jeżistux biss f'pajjiżi tat-tielet dinja. Jeżistu wkoll f'pajjiżi Ewropej u anke fl-Amerka. Ir-romol Griegi u Portugiżi għandhom l-aktar dħul baxx, inqas min-nofs tar-romol Awstrijaċi. It-tnaqqis mid-dħul tar-romol nisa huwa akbar mir-romol irġiel. L-akbar differenza fid-dħul bejn is-sessi hija evidenti fid-Danimarka, Spanja, Awstrija u l-Finlandja fejn l-irġiel idaħħlu 30% aktar min-nisa. Ġewwa l-Amerka, ġeneralment jemmnu li l-mewt tar-raġel hija bidu ta' faqar. David Wise, Professur tal-Politika Ekonomika jgħid li meta jmut ir-raġel, 40% tar-romol nisa f'temp ta' sena jsofru xi tip ta' faqar.

Globalment, ir-romol nisa jsofru bosta sfidi li jvarjaw minn nuqqas ta' ikel meta jkunu huma stess bdiewa u raħħala, nuqqas ta' akkomodazzjoni, nuqqas fejn jidhlu l-bżonnijiet ta' uliedhom fejn jidhlu skejje, nuqqas ta' għajnuna fejn jidhlu negozji żgħar u abbużi anke sesswali minn prattiċi kulturali.

Grazzi għal bosta gvernijiet li kellna f'pajjiżna, jidher li dawn l-affarijiet f'Malta ġew mitkellma żmien ilu, għalkemm jien nemmen li dejjem hemm x'tirraġa. Nemmen li bħala grupp nistgħu inressqu proposti sabiex jekk hemm xi tip ta' diskriminazzjoni bejn is-sessi dawn jiġu mneħħija darba għal dejjem. Kien ikun interessanti kieku f'dan l-istudju kien ikollna indikazzjoni dwar fejn jinsab pajjiżna meta mqabbel ma' pajjiżi ferm akbar Ewropej.

Għamli subscribe fuq Minus One Malta fuq YouTube il-kanal tagħna

Domanda: Meta se nergħu niltaqgħu?

Twegiba: Meta l-awtoritajiet jgħidulna li nistgħu niltaqgħu.

Naf li tħobbu u li qed timmissjaw il-grupp.

Naf li hemm numru ta' membri ġodda li għadni lanqas qatt ma ltaqajt magħhom.

Naf li s-solitudni hija kerha ħafna u li tibni ħajja soċjali hija l-aqwa kura.

Naf li hemm bosta protokollu u liġijiet li rridu nosservaw.

Naf li hawn gruppi oħra li qed jiltaqgħu. Min jorganizza huwa responsabbli.

Naf li aħna kapaċi nieħdu paċenzja u li aħna nies kuragġużi.

Naf li din is-sitwazzjoni dejqet lil kulhadd.

Naf li hadd ma jixtieq li minħabba xi attività tal-grupp jimrad xi membru u kull min ikollu kuntatt ma' dik il-persuna jkollu jagħmel it-testijiet u forsi l-kwarantina wkoll.

Ir-Romol madwar il-Globu

Ħbieb dan l-aħħar kont qiegħed naqra xi artikli fuq il-kundizzjonijiet tar-romol madwar id-dinja u ltaqajt ma' dan l-artiklu mis-sit "*Hearts for Widows*" u ħsibt li jkun ta' nteress għalikom. Ħaġa li nnutajt f'dawn it-tip ta' artikli hija li ta' spiss jitrattaw romol nisa. Jidher li f'ħafna pajjiżi teżisti diskrepanza bejn romol nisa u romol irġiel speċjalment f'pajjiżi tat-tielet dinja.

Fejn jidhlu r-romol id-diffikultajiet huma ovvi u ma jistgħux ma jingħatawx importanza jew jiġu injorati. F'bosta partijiet tad-dinja meta mara tiflej lir-raġel minbarra n-niket li jgħaddi minnu kulhadd tgħaddi wkoll minn problemi finanzjarji kbar. Il-mewt tar-raġel jittfa lil dawn in-nisa f'tip ta' ħajja ddominata mill-kultura soċjali tal-pajjiż u affarijiet legali li diffiċli toħroġ minnhom. Ir-romol nisa jispiċċaw waħedhom fejn saħansitra jitilfu xi ġid li seta' kellhom bħal artijiet u f'ċerti każi anke jitilfu lil uliedhom.

Armla fil-Malawi meta tormal taqa' f'faqar estrem. F'wieħed mill-ifqar pajjiżi tad-dinja din is-sitwazzjoni twassal għal serq kbir tal-propjetà minn numru ta' gvernijiet lokali. Kull tentattiv li sar sabiex jieqaf dan is-serq falla fejn meta tormal f'dan il-pajjiż tidhol f'dik li qed tissejjah "Mewt Soċjali"

Storja nkredibbli grat fil-pajjiż Afrikan, Uganda. Mara li tilfet lil żewġha giet infurmata mill-qraba tar-raġel li kienu se jeħdulha s-sitt uliedha flimkien mal-art fejn kienet tkabbar l-ikel għall-familja tagħha. Hi kienet ukoll se ssir it-tielet mara tal-kbir fost l-aħwa tar-raġel. Grupp legali Amerikan bl-isem ta' *International Justice Mission*, grupp li jaħdem mingħajr profitt għen lil din il-mara f'battalja legali iebsa u twila fejn irnexxilhom isalvawliha lil ulieda u frankawliha żwieġ sfurzati u mhux mixtieq. F'pajjiżi bħall-Indja, Nepal, Bangladesh, Sri Lanka u l-Pakistan, l-uġieġ u s-sofferenzi għan-nisa romol huma komuni wkoll. Fl-Indja hemm madwar 40 miljun armla. F'dan il-pajjiż meta mara tormal tiffaċċja bosta perikli, uġieħ u umiljazzjoni kawża ta' diskriminazzjoni u sanzjonijiet ritwali li s-soċjetà għandha lejn ir-romol nisa. Jirreferu għall-mara bħala 'It' (oġġett) u mhux 'She' (persuna b'identità), dan minħabba nuqqas ta' għarfien. Nisa romol f'dan il-pajjiż isofru minn sanzjonijiet soċjali u ekonomiċi li jwasslu għal konsegwenzi gravi ħafna, konsegwenzi speċjalment dawk emottivi.

Fin-Nepal is-sitwazzjoni hija aġar. L-istigma soċjali marbuta mar-romol nisa twassal għal konsegwenzi gravi mmens. Bosta nisa romol isofru minn moħqrija fizika, psikoloġika, tortura u abbużi sesswali. Ikun hemm minn jitlef ħajtu meta jakkużawhom li huma shaħar.

Ikompili f'paġna 2